

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

T A R T A L O M :

Méztermelésünk értékesítése. Dr. *Ribáry F. J.* — Egyesületi élet: Kiállítási jutalmak kiosztása. A méhészesztélyről. — A kaptárról. *Pohánka Ödön.* — A méhek beteleléséről. *Csiki János.* — A kaptárok harca. *Záborszky Gyula.* — Észleleteim a méhesek téli fűtéséről. *Prónay Albert.* — Töltényi-féle kaptárak. *Töltényi Antal.* — Öt milliméter. *Z. m.* — A viaszhamisításról. Dr. *R. F. J.* — Vidék. A szamosujvári kör közgyűlése. A szamosujvári méhészkör estélyei. *Egy méhész.* — Vegyesek. — Az 1893. $\frac{1}{6}$. megejtett m.-egyleti sorsolás alkalmával kihuzott nyeménnyek. — A szerkesztő postája.

E folyóiratot az egylet rendes és körli tagjai a tagsági díjért kapják. Rendes tag évenként 2 frtot (4 korona), körli tag 1 frtot (2 korona) fizet.

KOLOZSVÁR, 1893.

AZ EGYLET TULAJDONA.

GÁMÁN J. ÖRÖK. KÖNYVNYOMDÁJA,

Tagdíjt fizettek :

1892.

Rendes tagok : Biedermann Ferencz 1893, Duha Imréné 1893, Fitz Bodog 1893, Herepei Gergely 1892, Krémer György 1893, Losonczy Albert 1892, Nyéki Méhes Balázs 1893, Osváth Lőrincz 1892, Patka Venczel 1891, Prónay Albert 1892, Révész Károly 1890, Sámi László 1892, Szigethy Miklós 1892, Szilágyi Rezső 1893, Szukup Lajos 1892, Tanító-képezdei kör Kolozsvár 1890, Tichy Gyula 1893, Turcsányi Gyula 1892, Vanky József 1892—93. — **Köri tagok :** Dr. Agyagási Károly, Agyagási Vidor, Bajza Ferencz, Balázs Antal 1892—93, Balázs Daniel, Bányai Béla, Barabás Sándor, Bartha János, Benke Mór, Bortnyik Sándor, Brecher Hermann, Bulbeck Joani, Bulea Todor, Burghard Károly, Csergőfi József, Csinádi Sándor, Deák Lajos, Derzsi László, Dézsi Sándor, Dobai Ferencz, Egved Ferencz, Fischer Lipót, Fülöp Sámuel, Gáspár Antal, Gergelyi Kálmán 1893, Dr. Györfy Rezső, Gönczy János, Maros-tordamegyei gazdasági egyesület, Henter Pál, Hoffmann Jenő, Ilykóvits Bazil, Kiss István (I), Kitta Demeter, Kühne Ferencz 1892—94, Magó Károly, Mann Demeter, Maresányi István, Marosán Joachim, Martian Sámson, Marton János, ifj. Medgyesfalvi László, Minier Rezső, Molnár József, Nagy Sándor (VI), Nemes József, Osváth Albert (II), Osváth Domokos, Orbán Endre, Orbán Pál, Pap Endre, Pap Ferencz (I), Pap Olympius, Petter József, Pinkert József 1893, Puika Stefan, Precup Antal, Rákosi György, Réthi Dezső, Russu Viktor 1893, Sohár János 1889—92, Stephany Lajos, Szabó György László 1893, Szabó Lajos, Szathmáry Jakab, Szentgyörgyi Dénes, P. Szeőke Mihály 1893—95, R. k. népiskola Oláh-Lápos 1893, Vadnay F. Géza, Vajda Miklós, Vályi Elek, Vincze Albert, Zudor Albert.

1893.

Alapító tag : Prónay Albert 25 írt. — **Rendes tagok :** Ifj. Adorján János, Biró Gyula, Bleha Jánosné, Botár József 1891—92, Gaspár József 1891—92, Dr. Klatrubetz Gyula, Korbuly Zati 1892, Matisz Lajos, Pauliar Jenő, Payer János, Simon József 1892—93, Szász Ferencz, Székely Jenő, Szentgyörgyi Dénes 1890, Sztulik Lajos, L. Velics Lajos, Zabulik Lászlóné. — **Köri tagok :** Anyos Miklós, Angyal Dezső, Bálint János 1892, Bartha Ferencz, Bacskay Sándor, ifjabb Beteg Gergely 1892, Bőjthe Béla 1892, Borszéký Soma 1893—94, Csergő Venczel, Dénes Ferencz 1891—92, Dubszky Gusztáv 1892, Dumbrava László 1892, Felsmann Vincze, Gábos Dénes 1892, Gebhardt Imre, Goboecy Károly 1892, Goldstein József, Haiszer Henrik 1892—93, Hamborszky Gyula 1892, Jäger Pál, Józsa Sándor, Kelemen György 1892, Kapri József 1892, Keresztes János (II) 1892, Kelner János, Lanczky Lajos, Lázár Gerő 1892, Liszky János 1890—92, Magyarosi János, Máthé György 1892, Mészáros Ámánd, Markus Lajos 1892, Nagy Béla, Dr. Nagy István, Pápai Samu, Parnut Mihály, Péterffy Gyula 1892, Pohánka Ödön 1892, Petyán Simon 1892, Rényi Árpád, Simon László 1892, Söfalvi Lajos (II) 1892, Szőnyi Elek 1892, Süller István 1890, Szenkovics László 1892, Veress Ákos 1892, Veress Mózes 1890, Vladucz Theofil 1892, Turcsányi Andor, Iskolai méhes Gyergyó-Ditró 1890—92.

Egyletünkbe belépett új uagok.

Alapító tag : Prónay Albert. — **Rendes tagok :** Ifj. Adorján János, Balogh József, Bartha János, Biedermann Ferencz, Biró Gyula, Blecha Jánosné, Mihály László, Nemes Samu, Pauliar Jenő, Payer János, Szilágyi Rezső, Ujhelyi József, Vanky József, Zabulik Lászlóné. — **Köri tagok :** Bacskay Sándor, ifjabb Beteg Gergely, Daniel Gusztáv, Demény Lajos, Felföldi Jolán, Fischer Lipót, Goldstein József, Haiszer Henrik, Illyés Albert, Járai Márton, Jäger Pál, Józsa Sándor, Kapatán Márton Kovács Béla, Lanczky Lajos, Markus János, Muradi Katalin, Dr. Nagy István, Pápay Ignác, Petelei Jenő, Petelei Márton, Péterffy Ferencz, Petyán Simon, Rényi Árpád, Szentgyörgyi Lajos (II), Szabó György László, Varga Áron, Weintrank Farkas. — **Rendkívüli tagok :** Méhész-kör Magyar-Nemegye, Méhész-kör Maros-Vásárhely.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők:

Kolozsvár, Bástya-uteza, 9. szám.
Reclamatik-, hirdetésekre vonatkozó megkeresések, valamint a pénzküldemények: **Gebhardt Döme** egyleti pénztárnokhoz intézendők Kolozsvárra.

Rendes tagok 2 fnt (4 korona), kőri tagok 1 fnt (2 korona) tagsági díjért a „Méhészeti Közlöny“-t is kapják.

Hirdetés díja: garmond soronként 8 kr. (16 fillér). Egy egész oldal: 3 fnt (6 korona). Fél oldal: 1 fnt 50 kr. (3 korona). Egyleti tagok, éves és féléves hirdetőik 30% leengedésben részesülnek.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Méztermelésünk értékesítése.

Hazánk méztermelői naponta inkább érzik a hátrányait annak, hogy a mézértékesítés fontos kérdése nálunk még mindig nem juthatott a megoldás ama stadiumába, minőt a mai méhészeti viszonyok igényelnek.

Méhészetünk gyors terjeszkedése és fejlődésének köszönjük, hogy méztermelésünk, ha azt csak a néhány év előtti eredménnyel egybevetjük: mondhatni megkétszereződött. Különösen pedig a pergetett mézben mutatkozik aránytalanul nagyobb termelés. De a méz-árak mégis, átlagosan véve, vajmi keveset változtak. A hivatalos kimutatás szerint is, a méz-árak mázsánként átlagosan 30 forintban állapították meg. Ha tekintjük, hogy ma már 90,000-et jóval meghalad hazánkban a benépesített mozgó szerkezetű méh-köpek száma s az összes köpek közel egy negyedrésze mozgó szerkezetű, tehát elsőrendű és csemegeméz-termelésre alkalmas, s ha tekintjük, hogy a külföld hasonló, de minőségben hátrább álló termel-

vényeit is minő árban értékesíti: épen nem mondhatjuk, hogy az átlagos árban megközelítettük azt, a mit elérni óhajtunk s a mire *törekednünk kell*.

A mit e tekintetben a termelők érdekében eddig sikerült elérnünk, — bár mindecesetre méltányoljuk magát a törekvést is — igen jelentéktelen s legkevésbé sem áll arányban azzal, a mit a hazai *méhészet* terjesztése és fejlesztése érdekében tettünk.

Az egyesületek részéről kezdeményezett *központi kiállítás* nem vezetett eredményre. Lehetetlenség is volt elérni az óhajtott eredményt megfelelő tőke hiányában. A kereskedelmi muzeum se volt képes a termelő és fogyasztó közöniséget kellően összpontosítani. A jelen szervezet mellett nem is lehet. A termelő számlájára rótt nagy százalék mellett más okok is befolyásolták, hogy az a hely nem lehetett *forgalmi központ*. És a mint nem váltak be eme kísérletek: ép úgy nem fog bevélni a *közvetítői intézmény* se.

A központi árucarnok az, mely ezt a fontos kérdést, véleményünk szerint, legbiztosabb s aránylag legkönnyebb megoldáshoz vezetheti. Az árucarnok, *egészséges szervezet és jó ellenőrzés mellett*, úgy a termelő, mint a fogyasztó közöniség érdekeinek egyaránt megfelel. Ez úton, míg egyfelől a nagybani producensek, forgalomba hozott mintáikkal megösmertethetik áruikat: másfelől, a kicsinyben termelőnek — s pedig a méhesgazdák nagyobb része ezek közé tartozik — alkalom nyílik, hogy kisebb mennyiségben előállított termékét is értékesíthesse. És ha az árucarnok *forgalmi pontokon* állittatik föl, ha a *vezetés szakszerű*, ha az *ellenőrzés szigorú*, különösen pedig az áruküldemények *minőségét illetőleg*: rövid, igen rövid idő kell ahhoz, hogy az idegen kereskedők figyelmét ez árucarnokokra vonjuk és megteremtsük az óhajtott forgalmat, a mit eddig elérnünk nem sikerült.

De még ezen az uton is csak abban az esetben várhatunk teljes sikert, ha a központi árucarnokok, *előlegezési intézménnyel* lesznek egybekötve és oly alaptőkével kezdik meg működésüket, hogy az elárusítás végett beküldött áruk legalább $\frac{2}{3}$ értékét *előleg* czimen a termelőnek kifizethessék. A termelő nagyobb része, *anyagi szükségtől kényszerítve*, a méz-szüret után mindjárt eladja mézét potom árért. Ez az intézmény a különbzetet megmentené a termelő javára, s a jövedelem fokozása *nagyban előmozditaná a méhészeti industria fejlődését is.*

Két ilyen központi árucarnok volna egyelőre létesítendő. Egyik az ország fővárosában, másik *az erdélyi részek fővárosában, Kolozsvárt.* Mind a kettő a *méhész-egyletek felügyelete* és vezetése alá volna helyezendő és az előlegezési intézmény *állami segélyezés mellett* életbeléptetendő, mi célból az *állam* adna rendelkezés alá tőkét, *csékély kamatfizetés kikötés mellett*, s az administratio *eme ágát* a m. felügyelő ellenőrzése alá helyezné, hogy az állam pénzügyi érdeke *minden eshetőséggel szemben* kellőleg védve legyen.

Ez eszme bizonyára pártolásra talál a méhészközönségben. A részletezés azok feladata leendő, a kik ez eszmét megtestesítik. Óhajtjuk, vajha illetékes helyen is figyelemre méltatnák. Különösen pedig ajánljuk érdemes *méhészeti felügyelőnk* becses figyelmébe.

Dr. Ribáry F. J.

Egyesületi élet.

A kiállítási jutalmak kiosztása.

Folyó hó 7-én történt meg a budapesti nemzetközi kiállításon egyesületünk tagjai részéről nyert jutalmak ünnepélyes kiosztása, a szokott gyülekezési helyen, az egyesület tisztviselői és számos helyi és vidéki méhész jelenlétében.

A jutalmak kiosztását egyesületünk alelnöke következő beszédje előzte meg:

»Az erdélyrészi méhész-egyletnek ünnepe van ma.

Egy, a harctérről győztesen visszatérő sereg ünnepe ez.

De azon a harctéren nem fegyver fegyverrel állott szemben, hanem a munka, szorgalom és a tudomány.

A népek és egyesek küzdelmében az a babér a legmagasabb, melyet a küzdő terem, mert ezt a babért a nemes munka szentelte meg.

A méhészet és méhészeti iparnak nagy versenytere nyílt meg a múlt év szeptember havában, Budapesten megtartott német, osztrák és magyar méhészek vándorgyűlésével kapcsolatos nemzetközi méhészeti kiállításon.

Egyesületünk, 10 évi fennállása után, elérkezettnek tartotta az időt, hogy bérczes hazarészünk jó hírű terményeit bemutassa a világ piacán s ezzel tanúságot tegyünk a méhészeti ipar és technika terén is elért eredmények- s produktumaink versenyképességéről. És a magas kormány támogatása, valamint üggyársaink biztatása folytán, nemcsak mint kiállítók sorakoztunk a versenytéren, hanem résztvettünk a rendezés nehéz munkájában is.

Mindnyájunk meglegedésére szolgálhat, hogy az eredmény nem vezetett csalódásra; sőt ellenkezőleg: teljesültek reményeink. Tények szolgáltatnak bizonyítékot arra, hogy az erdélyrészi méhészek nemcsak hirdetik az ígét, hanem igyekeznek és képesek is azt megtestesíteni.

E kiállításra közel 100 méhésztársunk jelentkezett bejelentéssel. Hogy mindnyájan nem állíthattunk ki: más, egyletünktől független okokon kívül, főként a váratlanul beállott kedvezőtlen méhészeti viszonyoknak tulajdonítandó.

De lelkiösmeretesen számolva a viszonyokkal, a kiállítók számarányát se mondhatjuk kedvezőtlennek. Ha pedig tekintjük a kiállított tárgyak minőségét, mennyiségét s az ezekkel nyert, jól kiérdemelt kitüntetések: mi is zászlónkra írhatjuk a jelszót, melylyel a győztes római a harctérről visszatért.

Az irodalmi kiállítást, melylyel a külföld előtt is imponáltunk s melyen fényes korona gyanánt ékeskedett a Sötér Kálmán »Méh és világa« cz. nagy jeles munka kézírata, erdélyrészi méhész-egyleti tag rendezte több tagtársunk közreműködésével; mülép-gyárunk gyönyörű és nagymennyiségű gyártmánya mindenkinek leköte figyel-

mét s minden elfogulatlan méhészt elismerését vívta ki, mézeink, méhészeti ipari termékeink, eszközeink mind azt bizonyították, hogy az erdélyrészi kiállítók elérték a fejlődés ama niveauját, hol a kül föld áll.

Ez alkalmat is megragadom, hogy egyesületünk nevében köszönetet mondjunk azoknak, kik részt vettek a kiállításban s evvel hathatósan közreműködtek az erdélyrészi méhészek és terményeink jó hírneve emeléséhez, mely czélból többen oly tetemes anyagi áldozatot is hoztak, melyért mindnyájan legőszintébb elismerésünket kell nyilvánítanunk. «

Ezután Turcsányi Gyula tagtárs olvasta fel a nyertesek névsorát, egyszersmint átnyujtván a jelenvolt jutalmazottaknak a nyert jutalmakat. A jutalmazottak a következők:

Aranyérmert nyert az erdélyrészi méhészegylet.

Ezüst érmert Gebhardt Döme és a kolozsvári fogház ipariüzlete.

Bronzérmert: Abend András (állami), Bodor Lajos (egyl.), Gebhardt Döme (állami), Hirschfeld Sándor (egyl.), Kun Mátyás (egyl.), Máté Mihály (állami), Miskolczi Mihály (egyl.), Patka Venczel (egyl.), Sötér Kálmán (egyl.), Turcsányi Gyuláné (egyl.) és Virágh Ferencz (áll.)

Arany jutalmat: Bodor Erzsé 5 arany, Campianu Illés 1, Csiki Imre 1, Csiki Mariska 1, Csiki Vidor 1, Gebhardt Döme 1, Horváth Emilia 3.

Ezüst forintot: Csiki Lukács 3, M. Fogarassi Vilmos 3, Gebhardt Döme 3, Gebhardt Imre 3, Kulisseki Endre 3, Papp János 1, Péterfy Gyula 1, Török István 3, Voith Gergely 3.

Elismerő oklevelet: Abend András, Balogh József, br. Bánffy Ernő, Bihari Zsigmond, Csiki János (Korond), Duha Dénes, Duha Melanie, Erd. r. méh. egylet műlép-gyára, Fejér Mihály, Frank-Kiss János, Glück József, Haftl Dezső, Harmath Lajos, Jakabházi András, Kereszturvidéki méhészkör, Kiss Béla, Kömíves Gerő, Laffer József, László Antal, Merza Vilmos, Orbán Józsefné, Oswald Domokos, Pálffy Lajos, Páll Kristóf, Pesti Ferencz, Szász Sámuel, Szentgyörgyi Dénes, Szentgyörgyi Margit, Tamási Antalné, Tamási Péter, Török István, Turcsányi Gyula, Zabolik Lászlóné, Zágoni József, ifj. Zágoni József.

A méhész-estélyről.

Folyó hó 14-én tartott méhész-estélyünkön *Szentgyörgyi* Lajos főtitkár bemutatta *Töltényi* Antal, kiváló méhész-tagtársunk ama kaptárát, mely a múlt évi budapesti kiállításon bronz éremmel lón kitüntetve s egyszersmind felolvasta a *Töltényi* Antal ösmertetését, melyet kaptáráról, lapunk számára irt.

Ez ösmertetést közlönyünk jelen számában adjuk. Az estélyen jelen volt gyakorlati méhészek tüzetes vizsgálat alá vették *Töltényi* A. kaptárát, mely a jelen voltak egyhangu véleménye szerint kiváló gonddal, pontosan van összeállítva, a méretek is teljesen megfelelők, ennél fogva terjesztésre ajánlható, de előnyére válnék a kaptárnak, ha a keret tartó bádogszalagok a kaptár oldalába volnának beeresztve, mely esetben, a deszka-oldaloknak a nedveségtől kitágulása és a száradás utáni összehúzódása következtében görbülésnek nem volnának kitéve. Ha a röplyuk 6 cm.-ről 10—12 cm.-nyire meghosszabbíttatik, semmi kívánni való nem lesz e kaptárnál.

Ezután csakugyan *Szentgyörgyi* főtitkár ösmertette *Ágoston* Béla »Mit tehet a tanító a méhészet terén« című, gondosan összeállított, figyelemre méltó dolgozatát, melylyel méhésztársai méltó elismerését nyerte ki. E munka, kivált kezdőknek, hasznos olvasmány volna, de terjedelmessége miatt csak részleteket adhatunk abból olvasóinknak.

A kaptárról.

A mi az embernek a lakóház, mit igényeihez mérten iparkodik kényelmessé, lakályossá tenni, hogy majdan családi tüzhelye, s menedéke a zajos világ viharai ellen, s pihenője leend a napi fáradalmak után, a mi ez a hely az embernek: az a kis méhnek a kaptár. A karvaly láttára a kotló szárnyai alá szedi a hozzá menekülő fiait, s a vihar közeledtére a kis méh a kaptárba siet, mely neki menedéksül, művészetének titokzatos műhelyéül szolgál. A méh ezen hajlékáról, a kaptárral, (mely kas, avagy odu a körülmények szerint), a méhészet terén oly fontos kellékkal szándékom jelen munkámban foglalkozni.

Mert nem jelentéktelen dolog, hogy mily kaptárral méhészedünk, bizonyítják ama harcok, mit a méh. irodalomban egy-egy

kaptár mellett és ellen vívnak, mely harcok még mindig azt bizonyítják, hogy még mindig nincs oly kaptárunk, mely a célirányos méhészkedés igényeinek teljesen megfelelő volna, hogy a kaptárrendszer még mindig disharmonicusan van megalkotva, mely készíti, serkenti a méhészet egyik-más harczosát a végcél elérésére.

Hogy egy czélszerűtlen, rosszul megalkotott kaptár mily káros befolyással van a méhtörzs fejlődésére, igen jól tudja azt minden gyakorlott méhész. S hogy a következmények annál világosabb képét adjam, tekintsük a mi lakásainkat. Mert mi emberek, egészségünkkel adózunk a rossz lakásért. Kedélyállapotunkra, szorgosságunkra is bir némi befolyással, sőt nagyobb mértékben káros ez a körülmény a méheknél.

S a mily káros befolyásokat szül a méheknél: oly mértékben károsan hat a méhészet terjesztése körül, mert a rossz kaptár türelmét, kedvét szegi a méhésznek.

Ezek folytán tehát nem haszontalan munkát vélek teljesíteni, ha foglalkozom azon kellékekkel, melyek egy jól megalkotott kaptárnál megkívántatnak s a melyeket a következőkben vélek megállapítani:

1. *Legyen a kaptár olcsó, de azért meleg.*

Mint a mi lakásainkat, úgy a kaptárt is a vastag falak teszik első sorban meleggé. Legyen tehát a kaptár fala vastag, de lehetőleg ritka rostu deszkából készítve, hogy mennél több levegőt tartalmazó legyen, mert a levegő legrosszabb hővezető. Eme célra a legmegfelelőbb a fenyő deszka, olcsóság, tartósság és melegség tekintetéből. De mivel a vastagabb minőségű deszka alkalmazása drágítaná a kaptárt: használjunk vékonyabbat s béleljük ki a kaptárt mohával. Ez az ugynevezett dupla fal, mely olcsóbb amannál s melegség tekintetéből jóval fölülmulja. Határozottan elvetendő a hamutöltelék, mely a repedéseken ki- vagy beszóródik s káros befolyással lehet a méhekre. Szinte nem ajánlom a gyaluforgácssal való bélelést sem, mely nem tömöríthető kellőképen, hogy a falakat szét ne tolja s elég gyulékony ahoz, hogy csak egy szikra jusson hozzá, méhesünket elhamvassza. Legmegfelelőbb a moha, mely puhaságánál fogva kéllőleg tömöríthető s nem gyulékony, mert a szabad levegőn sem ég el.

Hogy a kaptár meleg legyen, az nem csak az anyagtól függ,

a melyből készült, de a szerkezettől is, a mely szerint lett az készítve. Mert lehet az a lakás is hideg, mely kifogástalan anyagból készült legyen is, ha annak ajtai, ablakai nem a megfelelő helyre lettek téve, minek következtében az léghuzamossá lett. S mint mi, ugy a méhek is kedvetlenek a rideg lakásban,

Igenhidegek azon kaptárak, melyek két röplyukkal birnak s annál inkább, ha az egyik a mézürbe vezet. S mivel épen a méhek a rovarok közül a legérzékenyebbek a léghuzam iránt s köztük főleg az anya, azért a rendes röplyukon kívül még a mézürbe vezető röplyuk nyitása, határozottan rosszalandó. Még türhető a két röplyuknak oly módon való alkalmazása, mint a Göndöcs-féle lapozó kaptárnál látható. De ennek sincs nevezetesebb célja, mert egy kissé szélesebb röplyuk épen elegendő kijáratnak, sőt czélszerűbb már a rablás tekintetéből is.

Azért a kaptár csak egy röplyukkal birjon, még pedig, hogy az se hütse a kaptár levegőjét, ne vezessen az közvetlen a keretekhez. S hogy ez megtörténhessék, legyen tehát a keretek alatt még egy ür, az ugynevezett tisztító ür, mint a Göndöcs-féle lapozó kaptárnál s legyen az egy elválasztó deszkával elkülönítve a költőkamrától, s ebbe az ürbe vezessen a röplyuk. A tisztító ür mintegy előszoba; az előszobás lakások melegek szoktak lenni.

Még egy, a kaptár melegségét igen jelentékenyen befolyásoló dologról emlékezem meg itt s ez az üveg. Hogy mennyire volna kívánatos ezt más átlátszó testtel helyettesíteni, azt tudja minden figyelmes méhész. Mert az üveg csak kevésbé rosszabb hővezető a vasnál. De mivel ez idő szerint kénytelenek vagyunk az üveg mellett maradni: arra törekedjünk, hogy a kaptárunk lehetőleg kis ablakot igényeljen s annak is a rámája jó széles legyen, hogy annál kisebb üveg kívántassék bele. E tekintetben első helyen a Dzierzon-féle kaptár foglal helyet, utána Neiszer kaptárja következik, s legczélszerűtlenebb Göndöcs lapozója, épen azért, mert sok benne az üveg.

Tekintsük továbbá a teletetési módokat: melyek azok, a melyek jobban hivatvák a törzs melegét megóvni. Mert ez is hozzátartozik a kaptár-rendszerhez annyiban, a mennyiben nála a helyes teletetési mód eszközölhető legyen.

Némelyek lent, mások fönt teletetik méheiket. S nem helye-

sen cselekszenek mindazok, kik méheiket fönt, a mézürben teleltetik. Próbálják csak meg, hurczolkodjanak föl egy télen a padlásukra, majd megtudják, hol jobb, fönt-e vagy lent az oly szobában, melynek padlása szénával van berakva. Azért nem helyesen teszi azt Neiszer az ő rendszerében, hogy a telettetést fönt rendeli eszközölni. Csak tudnának azok a méhek beszélni, majd megmondanák, mennyire hűti őket a felső, szimpla deszka. Minthogy a meleg fölszáll, azon kell lennünk, hogy méheink fölülről legyenek védve, s nem pedig alulról. Azért telettessük méheinket csak az alsó ürben, zárjuk jól le a fedődeszkákat, takarjuk le papírral s erre tegyünk 4—5 ujnyi vastag rétből mohát, igen jól visszatartjuk ily módon a fölszálló meleget. S tegyük csak be tavasszal a kezünket a moha alá, mily meleget tapasztalunk ott. (Természetesen oly törzsnél, a mely közvetlen a fedődeszka alatt van.) S bizonyára nem maradhatna meg ez a meleg akkor, ha azt csupán a kaptár felső deszkája volna hivatva visszatartani.

Melegebb lesz a kaptár akkor és jóval olcsóbb is, ha több kaptárt egy testben csináltatunk, mert a törzsek egymást melegen-
tik s kevesebb anyag kívánatit hozzá.

Alkalomszerű lenne itt a téli fűtésről is valamit fölemlíteni, de lévén a munkám amugy is hosszúra nyújtva, máskor leszek bátor vele alkalmatlankodni.*)

2. Legyen a kaptár szerkezete egyszerű.

Ez nem annyira a méhek kényelmét, mint inkább a kaptár készítésének könnyítését célozza. S ez az a tényező, mely az ok-szerű méhészet terjesztése ügyében lendít legtöbbet. Mert ha a népnek oly kaptárt tudunk adni, melyet maga is meg tud készíteni, már az a tudat is, hogy az ő készítette kaptárba lakoltatja be méheit: vonzalmat ébreszt benne a méhészet iránt. Ez állítá-somat igazolni tudom községem három polgár emberével, kik saját-kezüleg készítik ingó szerkezetü kaptárjaikat.

Kaptáraink, melyekkel méhészkedünk, eléggé egyszerűek, még a három keretsoros kaptárak is, de ezeknél még egyszerűbbek a két keretsorból megalkotott méhlokok, mint pl. a Neiszer kaptárja.

Ezen második szakasról csupán ennyit tartottam kívánatosnak

*) Becses közleményeinek mindig készségesen adunk helyet.

főlemlíteni, a mennyiben a harmadik szakasz ugyis felöleli azt, a mit itt elhagytam.

3. *Legyen a kaptár kezelése könnyű és gyors.*

Hogy mily megbecsülhetetlen kelléke a kaptárnak a könnyű és gyors kezelés, azt igen jól tudja és óhajtja minden méhészt. Mert épen a méhek azok, melyekkel gyorsan és könnyedén kell dolgozni. Időnyerés tekintetéből nagyon lényeges, mennyi időt igényel egy kaptár áttekintése 100—200, sőt már kisebb számból álló méhtelepen is. S ha az idő pénz, mint azt az angol közmondás tartja, úgy igen sok pénzt takarítunk meg ezzel.

Legyen a kaptár kezelése könnyű, hogy abban kevésbé értelmes ember is fennakadás nélkül segítségünkre lehessen. Tehát ajtaja, ablakai s keretei könnyen kiszedhetők s visszarakhatók s a kaptár könnyen tisztítható legyen. Az említett közmondás igazságáról főképpen akkor győződünk meg, ha a tavaszi áttekintéseknél, a mikor a kaptár szerkezete miatt a hosszás motyogás okából, a költséget meghűtöttük.

Könnyítik a kaptár kezelését a következők: az ajtaja leemelhető s eltávolítható legyen, tehát az ne ajtószarkon járjon, ablakai az elválasztó deszkákon nyugodjanak és ne függjenek a kaptár oldalához szegezett kis fileken, hogy a surlódás, mit a mézga amugy is elősegít, ez által kisebbé tétessék, — keretei ne függjenek, mert a hidegebb időben, már a +8—9 foknál is, a mézgával leragasztott keretek pattogás, ropogás nélkül ki nem szedhetők, tehát azok 7 mm. vastagságu drótokon nyugodjanak. Legyen a kaptár könnyen áttekinthető. Ennél a pontnál a lapozó rendszert kénytelen vagyok a Dzierzon-féle rendszer fölé helyezni. Mert míg ez utóbbi szerkezetű kaptárt teljesen szét kell szedni, ha a család állapotáról meggyőződést akarunk szerezni magunknak, addig a lapozó rendszerű kaptárnál még csak az ablakot sem kell fölnyitni, mert egy égő gyertya lángjánál, mit az ablakhoz közel tartva, beláthatunk a karzatok közé, illetve a sejtek közé s meggyőződhetünk mindarról, a miről tudomásunknak kell lenni az esztendő leghidegebb évszakában is, a mikor kaptárt bontani egyáltalán nem lehet és nem szabad. Ezt én már évek óta praktizálok, s a ki a kaptár ezen előnyét nem ösmeri, (talán maga a feltalálója sem) nem tudhatja, mily kényelmessé válik ez által a méhészkedés.

Legyen a kaptár kezelése gyors. Tehát nem szabad sok keretet tartalmaznia, mert a sok keret sok időt rabol el. De viszont tulságosan kevés keretet sem tartalmazhat, mert akkor a kereteknek felettébb nagyoknak kellene lenniök, hogy a kaptár ürtartalma ne változzék s a nagy keretek ismét csak megnehezítenék a kezelést. Azért a keretek közepes nagyságát én 25 [] cm.-ben s azok számát 10 keretben állapítottam meg egy-egy ürben, a két ürben 20 keretben.

Pohánka Ödön.

A méhek beteleléséről.

A »Méh. Közl.« előző évi folyamában a méhek elteleléséről *Wieder* és *Zágoni* részéről elmondottakkal kapcsolatosan, az erre vonatkozó tapasztalataimat a következőkben foglalom össze.

Wieder úr szerint a betelelési időt naptár szerint meghatározni nem lehet, »a virányzat és időjárástól függ. Általános szabályul felállítható azonban, hogy a főmézelés bevégeztével azonnal«.

A főmézelési időszak vidékenként különböző; de ugyanazon vidéken is évenként különböző. A »főmézelési időszak« oly határozatlan meghatározás, hogy azt betelelési határidőül egy betelelési szabálynál nemcsak a tapasztalatlan, de a jártasabb méhészt sem veheti. A tapasztalt méhészt is őszközéptől visszatekintve mondhatja meg igen sokszor, mikor volt a főmézelés. Lehetnek ugyan oly nagy hordások, hogy a tapasztalt méhészt bizony jósolhatja már akkor, hogy ez évben annál nagyobb nem lesz és így, az a főmézhordás; de bizony igen sokszor szép csendesen a nyár lejár és az ősz is s méheink alig gyűjtöttek annyit, hogy a téli szükséglet fedezve legyen; a főmézelési idő várása közben beköszöntenek a hűvös, fagyos őszi napok; ilyenkor a laikus és az okszerű méhészt is, nem tudom, hol keresi a főmézelési időt? De a naptár megczáfolhatlanul jelzi az időszakokat s azt is, hogy a forró nyarat hűvösebb ősz és azt a zord tél követi. Tegyük fel, hogy a főmézelési idő befejeztét akkor mindjárt meghatározhatjuk.

Általában június és július fele a főmézelési időszak itt Erdélyben. Már most, ha *Wieder* úr szabálya szerint járunk el és a főmézelési időszaknak vége szakad még júniusban, méheinket beteleljük még a nyár első felében. A betelelésnek csak úgy van helyes

értelme, ha szét nem kell többé szednünk, hanem a történhető károk ellen csak külsőleg kísérfük figyelemmel. Ugyde július, augusztusban s még septemberben is tömérdek fiasítás van. Julius és augusztusban a mi hegyi vidékeinken 8—14 keretig a fiasítás a közepes családoknál is. E tömérdek fiasítás nagy változást idézhet elő mind a berendezett lépek jó helyzetében, mind a tartalomban, mind az őszi népességben. A mikor — a laikus ugyan nem — a szakértő méhész észreveszi az új betelelés szükségét.

Ha a mézelés közepes mennyiségben egész nyáron tart, s főleg a sarjuból új mézelési időszak következik be: az érett fiasításoktól üresedő lépeket rendre mézzel töltik meg, mielőtt az anya betetézhetné, mert terük kicsiny a raktározásra. A ki betelelt, az felesleges lépet itt benn nem hagy, pergetésre éppen nem számíthat. De lehet időközben 3—6 napig tartó bő mézelés, a mikor a méhek még a betetézett sejteket is a szűk tér miatt mind mézzel töltik meg. Én a múlt év őszén 2 ilyen betelelt kaptárból pergettem, mert észrevettem a rendkívüli gyűjtést. Maig sem tudom, honnan hozták, csak azt láttam, hogy másfél napig lázas szorgalommal gyűjtöttek s a népesség is rendkívülieg megsaporodott. Ha bő mézelési idő van, ilyen korai beteleléssel megtörténhetik, hogy az anya 1—2 keretre szorul időnap előtt s a még sokaságban levő idős méhek a két keretből előjövő fiasítás helyét már csekély mézeléssel is képesek tölteni, egy kis tenyérnyi helyet engedve az anyának. Ez a vessző kúpos kasoknál nem ritkaság. Őszre kelve a mézben gazdag kaptár egy maroknyi néppel marad a jéghideg lépek között, mert a nyári bő népesség az idősség és munka miatt mind elhullott.

Ha pedig a mézelés csekély, vagy egyáltalán semmi: a fiasítás ugyan így is kisebb térre szorul, éppen a mézhiányért, de végkép meg nem szűnik, a méhektől is jól ismert veszteséggé válásért, a télire szükséges népességért. De akkor már a téli készlet nemhogy szaporodna, hanem éppen napról-napra apad a fiasítás táplálására. Őszre kelve egy néptelen kis család kevés mézzel néz a dermesztő tél elé. Mert megjegyzendő, ha a természetben nincs méz, még több méh hull el az eredménytelen keresgélésben s a helyre pótlás annál kevesebb. Mind a két esetben igen könnyen a rablók martalékává lehetnek. Az első esetben kitelelt a család bő

mézzel, de egész télen és tavasszal nem halad elő szaporulatban. A második csetben pedig könnyen örök álomra szenderülhet, mert a korán betelelőnek nem volt tudomása a méz elfogyasztásáról.

Megtörténhetik az is, hogy a korai beteleléstől a tél eljöttéig helyreépíthetetlen anyátlanság következik be, melyet a méhészt a külső jelek meg nem figyelhetése miatt, ellévén másfelé foglalva, észre nem vett, vagy a külső jelekből nem is tudja megismerni.

A főmézelés után betelelő az állományban ősszel nagy változásnak, keserű csalódásnak nézhet elé. Ha pedig időnként meggyőződést akar szerezni a belső tartalomról, szét kell szedje, hogy a szükséghez mérve újból rendezze, felsegélje stb., akkor mi értelme volt a korai betelelésnek? Talán helyesebb, ha azt mondjuk a kezdő méhészt: a főmézelés beszüntével azonnal félre kell tenni a téli készletet. Még helyesebb, ha azt mondjuk: mihielyt annyit gyűjtöttek, hogy kitelelésükre elég, azonnal félre kell tenni a szép fiatal, méhkenyérrel bővön megrakott, bepecsételt mézes lépeket, csak azután pergetőre bizni a fölösleget. Így előre félretelve, egész nyáron át válogathatunk a legalkalmasabban teelhető lépekben.

Csiki János.

A kaptárok harcza.

Azon közleményem, melyben a Neiszer-féle kaptárban való méhészkedésem eredményét leirtam, Danis úr szives figyelmét is felköltötte s közleményem czime alatt hozzá is szólt. Mindenek felett is legfontosabbnak azt a tételt mondja, hogy a kaptár jó, ha a méh természetének megfelelő. Minden méhészt, legyen az mester vagy kontár: csupán azon kaptárt tartja jónak, mely a méh természetének megfelel; ezen tétel megdönthetlen. Akárhány kaptár-feltaláló csak volt, meg lesz, mindannyija ezen tételen nyargalász s ezen tétel alapján követeli a babért; sajnos, igen gyakran sületlenségekért. Nem ok nélkül hangzott el Dzierzonnak, a méhésztet legelső mesterének, intő szózata, hogy az állítólagos ujdonságok vajmi ritkán válnak be. Így jártunk a Neiszerkaptárokkal is; sokan elhittük a hazában szerteriadó sok dicséretet s a vége: a kárvallás.

Sötér úr remek czikke, mely e becses lapokban közölve volt, világosan, mindenki által érthetően, tárta elénk a valóságot. Ha el is tekintünk az országos hírű jeles szakférfiu nevéttől; ha a tudós-

nak ritka éles elmével egy emberöltőn át végzett munkáját figyelembe se venni: azon közleménye oly szakavatottan mutatja be a N. kaptárt a maga valóságában, hogy minden alaposan gondolkozni és itélni szokott ember arról meggyőződhetik, miszerint ezen kaptár a méh természetének meg nem felel s ennél fogva kaptárnak kaptár ugyan, de nem jó kaptár, a hármass beosztású Berlepschkaptárt utol nem éri, annálkevesebbé mulja felül. Sötér úr érvelésével mindent következetesen bizonyított, állításai megdőntve nincsenek, máig is fennállanak. Méhészkedésem eredménye teljesen Sötér úr állításainak adott igazat, midőn tehát nem szavakat, hanem tényeket vettem mérlegre, ezen súlyt semmiféle szavakkal, csupán tényekkel lehet felbillenteni. Midőn a jónevű Berlepschkaptárral az új jövevényt párhuzamba állítottam, nem zártam el senki előtt útját ugyanily összehasonlító megfigyeléseknek. Tapasztalni, megfigyelni s tapasztalatait méhésztársaival közölni, bizony egy osztálynak sem privilegiuma, s hogy tudományos kísérleteket a szerény vagyonu tanító is tehet, elég példa Németország jelesei között: Vogel. A méhészet előbbrevitelénél az összeharácsolt vagyonnak még mitsem tettek.

Megfigyelésem közlésénél se Péter, se Pál izlése szerint el nem jártam, hanem a magamé szerint; úgy irtam le azt, a mint célszerűnek véltem, mindenkinek guszthusára úgy sem szabhattam volna. Lám a róka is sok kifogást talált, mert savanyu volt a szőlő; ki különb legény, ne osztogasson tanácsot, hanem tegye meg jobban, szakitsen magának is egy fürt szőlőt.

D. úr azonban nemcsak, hogy *tényekkel* szembe »röpke sorokat« állít, s ennél fogva hitelre igényt legkevesebbe sem tarthat, hanem a közleményemben általam mondottaknak éppen ellenkező értelmet ad, azaz szavaimtól eltekint s annak ellentétét mondatja el velem. Ha »a mások nézetét tiszteljük«, másoknak szavait értelmökből kiforgatni nem lehet. D. úr többször is említi »sikertelenségeimet«, holott határozottan kifejeztem méhészkedésem »jó eredményét«, sőt azt is mondtam, hogy a N. kaptárokból levő méhcsaládaim közül egy sem pusztult el, hanem mézfölösleget is adtak; igaz ugyan, hogy csak fél annyit, mint a Berlepschkaptárokból s ezt is sokkal több munka és idő árán, mindaddig azonban, míg valamely méhészet kárral nem jár, azaz a méhcsaládok számában

elveszés be nem áll s tiszta hasznot is adnak: sikertelenséget emlegetni senkinek sincs joga. D. úr említi, hogy »a N. kaptárokat számüzni akarom s a háromsoros kaptárnak praetendálom az egyeduralmat«, holott saját szavaim: »Igazat adok Sötér úrnak, hagyjuk a kaptárt Délmagyarországon«, evvel megengedtem, hogy talán oly Eldoradóban, hol a mézet a kalappal meritik, a N. kaptár is megjárhat, de ezt sem állithatom biztossággal, mert nem próbáltam. Ha fentartással állitunk valamit, nem számüzés; egyeduralomról sincs szó, ha csupán a Berlepsch és N. kaptárt említem; hiszen az X kaptár mindegyiknél jobb lehet, felteszem ugyanis, hogy D. úr Dzierzon, Gravenhorth, Langstroh, Dathe, lapozó stb. kaptárokat legalább hirtől ismeri; ezeket mind nem említettem, pedig, meglehet, szintén pártfogókra találhatnak hazánkban; hol tehát az egyeduralom? Ráutaltam azon sajnos körülményre, hogy annak idején az ország minden sarkából hangzottak a dicsőítő hozsannák, az újdonság iránti inger valódi lázzá fajult, a nélkül, hogy elfogulatlan méhészek összehasonlító kísérleteket közöltek volna. Nem én vagyok az egyedüli, ki a kétsoros kaptárt sutba dobta; de tudok esetet, hogy az illető elkedvetlenedve, a méhészkedést is abba hagyta. Ezen károsító, Isten tudja, miféle érdekekből származó eljárás ellen szólottam fel s kinek igazán szíven fekszik a méhészet ügye, *dicsérje csupán azt, a mit mindenkép kipróbált és egybehasonlított.* D. úr kísérletem ellenébe s másoknak a kétsoros kaptárookban való méhészkedés sikertelenségének okául az okszerűség hiányát s a gyenge családokat hozta fel. Ezeknek a másoknak cseiteit a szabatos és kimerítő leírás daczára sem ismervén, azokba nem is avatkozom; de közleményemben írva van: »a szerencsés kiteelés után a méhcsaládaim szépen gyarapodtak, . . . 2 sor keretben csupa fiasítás«, ezek mind annak bizonyítékai, hogy méheim erősek voltak, illetőleg okszerű eljárással azokká tettem. Okszerűséget nevetséges emlegetni, ha a természet oly bőven osztja kincseit, hogy egy méhcsalád $\frac{1}{4}$ mmázsa mézet képes gyűjteni egy évadban s a méhész telhetetlenségében evvel sem megelégedve, még a téli élelmöket is elrabolja! Ellenkezőleg, az mutatja az »okszerű« méhészetben való jártasságát, ki kedvezőtlen viszonyok daczára családjait jó karban tartja. Ha egyébiránt fel is tennők, hogy D. úr szavai némi alappal birnának és akár én, akár azok a más méhészek az

»okszerüsködés« tudományát csak gyöngé tolla után meritgettük, e mellett a háromsoros kaptároknak nagyobb hasznot érünk el, mint a kétsorosokban: ebből csakis az következnek, hogy a 3 soros Berlepsch még akkor is előnyösebb, ha az illető méhész az okszerű bánásmódot kevésbé ismeri, tehát a nagy közönségnek a Berlepsch-kaptár ajánlatosabb, mert kevesebb ismerettel s bajlódással járna. Az okszerűség alatt korántsem valami bonyolult és mesterkéltségek manipulációkat szokás érteni, hanem a természet rendjének követését s ime: újra azt a tételt kell hangsúlyoznom, hogy ama kaptár kezelésében követhetjük csak az okszerű eljárást, mely a természet rendjének megfelel, lévén azonban a N. kaptárnak az az alapja, hogy a mézkamara alul legyen, ez Sötér úr bizonyítása szerint téves, a természet rendjének meg sem felelő, kezelése az okszerűséggel ellentétben áll.

Vajjon nem a józan eszet követi az, ki a B. kaptárnak előnyt ad a N.-é fölé, mert több évi tapasztalata szerint a B. kaptárokból több mézet nyer, mint a N.-ekéből? Ki csodálkoznék a józan ész követésén? ennél fogva D. úr se tartsa azt Isten csudájának, a mi igen is egyszerű. A N. kaptároknak való méhészkedés sokszor hangsúlyozott sikertelenségeiért legkevésbé okolhatjuk a múlt generációt, mert a méhlegelő javításának kérdése fontos ugyan, de a mennyiben a mézelő kultúrnövények a vetésváltásba való felvétele általában a földbirtokosoktól függ, ezek előtt pedig a direct haszon a döntő: nekünk méhészeknek a mézelő fák ültetésére kell mindenképp törekednünk, az ebből eredő hasznot inkább gyermekeink fogják élvezni, ép úgy, mint mi atyáink faültetését élvezzük. Teljes indokolatlan az a tanács, hogy valamely kaptár alkalmas voltáról ítéletet ne mondjunk, míg a legelőt meg nem javítjuk; sőt ellenkezőleg, ha a kaptár-kérdés fontossággal bír, mindenesetre legfontosabb ez a kevésbé kedvező méhlegelővel bíró vidéken, a hol minden kedvezőtlen hatás nagyobb mérvben válik érzhetővé. Vegyük pl. azon esetet, midőn D. úr a méhek téli élelmét is elszedgette, dús legelőn a tulpergetés csupán csalódással, hanem semmi nagyobb bajjal nem járt; kedvezőtlen legelővel bíró vidéken ilyen szándékos balfogás néhány családnak életébe kerülne, míg a csalódás felderülne; a kaptár és kezelés hibái sokkal inkább szembetűnők ily szegény vidéken s kíváncsi vagyok tudni, hogy miért »nem

szabad» megfigyelését nyilvánítani a méhészeknek, s miben áll a »következetlensége«? A vélemény nyilvánítását el nem tilthatja senki! De következetlenség az, ha pl. a Neiszer módja szerint (és nem rendszer; az más) méhészkedő a kaptár felső részéből 4-szer perget mézet, alul meg »vajmi keveset« talál, holott ama mód szerint a mézet lent kellett volna találnia. Következetlenség az is, ha a Berlepschkaptár költőfészkekének 20 keretében a méz el van oszolva, mert egyesek állítása szerint a mézet fent, mások szerint lent, de mindenkor egy tömegben gyűjtik a méhek s ekként vagy fent, vagy lent, de 10 keret üres marad; holott a N. kaptároknál a keretek folytonos lehelyeztetésével a méz csakugyan eloszlik valamennyi keretbe. A téli élelem eldarabolását gátló mód, t. i. a pergetésnek idejében való beszüntetése is csak a 3 soros és fent levő mézkamaráknál jár sikerrel, habár D. úr maga nem követi tanácsát, mivel 24 klg. kipergetése után sem szünteti be a szüretet, hát még gyengébb esztendőkből!

Midőn illő szerénységgel kérem, engem sem a kaptárfeltalálókhoz, sem a kontárokhoz sorolni, felszólalásomban arra kívántam ráutalni, hogy észleletem eredménye ellenében az egyesek részéről felhozott, alaposnak vélt kifogások a valóságban tulajdonképpen alaptalanok; hogy elfogultság és semmiféle érdek nem vezetett, mint az igazság kiderítése, annál inkább vagyok megerősödve ítéletem alapos voltában, hogy oly tiszteletreméltó testület, mint az erdélyrészi méhész-egylet, mely csupán a méhészet ügyének szolgál, semmi mellékérdekektől nem vezetett, összehasonlító kísérleteivel hasonló eredményre jutott. Ezzel megnyugtató elégtételt nyertem azon végtelen vádakkal szemben, melyekkel közleményem alapossága, következetessége, értéke, pártatlansága stb. meg lett támadva — de meg nem czáfolva.

Záborszky Gyula.

Észleleteim a méhesek téli fűtéséről.

Ez eszme Veygandt lelkésztől származik, ha jól tudom. Veygandt szerint, az így kezelt méhtörzseknek száraz ürülékjök van. Két év előtt én is megpróbáltam a méhesek téli fűtését. Akkor nagy és igen soká tartó hideg volt; attól féltem, hogy a méhesben, illetőleg a szabadban nem állják ki a nagy hideget méheim; bevitettem tehát őket egy meglehetősen magas hőfoku (16° R.) meleg és

homályos szobába. Ime, mi történt? A méheknek, ugy látszik, nagyon tetszett a meleg; nyugodtan viselték magukat. Nem áll tehát az, a mit némelyek állítanak, hogy a nagy meleg a méhek nyugalmát megzavarná. Tavaszfelé azonban méhtörzseim súlya meglehetősen alászállott, kivált néhány krajnai méhtörzsnél, melyeket direct Ambrózychtól hoztattam Krajnából. Egy más különös jelenséget is tapasztaltam ezek egyikénél. Ha a méhtörzset gyengén megütik és az rá felzúg, de csakhamar lecsendesedik; ez, a mint mondják, annyit jelent, hogy rendben van a család. Nos e szabály alól is van kivétel. Egy krajnai törzsemnél volt kivétel e szabály alól, mely így viselte magát és a melynek súlya leginkább le volt szállva. E családdal mintegy 4—5 kilo mézet ettettem fel, ez azonban nem sokat használt, mert a súly keveset növekedett. Tavasszal azután megajttattam velük a tisztulási kiröpülést. Ez meglegedésemre ütött ki. Egy észrevételem van azonban erre vonatkozólag is. A nagyon korai tavaszi kiröpülést, míg bármi kevés hó van, nem ajánlhatom. Hiába söpri el a méhész a havat a méhes elől, hiába terít az elé szalmatakarót: mégis sok elpusztul a szegény méhekből. Mert a mint kitódulva, a napfényt meglátják, némelyik, sőt sok, messzebb is elrepül, a mint a takaró terítve van. Ezek azután a hóra lehullva, elpusztulnak. Ezt pedig megakadályozni nem lehet; mert a méhész nem képes a havat az egész kertből, vagy az egész határról eltávolítani.

A tisztulási kiröpülés után a méhesbe vittem a méheimet; később pedig, mikor krajnai méhtörzseimet átlakoltattam, két körülmény tűnt fel; az egyik az, hogy megtaláltam a méhek száraz ürülékét; ebben tehát igaza van Veygandtnak. A másik pedig az, hogy az így kezelt méhtörzsek sokkal érzékenyebbek a hideg iránt, sokkal később indulnak hordani, mint a szabadban teleltek. Ennek magyarázata valószínűleg az, hogy a télen megszokott melegtől ellettek kényeztetve. Ezek az én tapasztalataim Veygandt eszméjéről.

Prónay Albert.

Töltényi-féle kaptárak.

A budapesti nemzetközi méhészeti kiállításon jutalmazott kaptárak között a Töltényi-féle kaptárról is említés van téve a »M. Közlöny« m. évi 18., 19. számában, avval a megjegyzéssel, hogy a

bádogléczek szegezve vannak, a mi nem czélszerű, mert azok kihajlanak. Jobbak azok, a melyek metszésbe vannak eresztve.

Legyen szabad erre vonatkozó véleményemet az alábbiakban röviden elmondanom.

Én a szegezett léczeket — tapasztalásból mondom — jobbaknak és czélszerűbbeknek tartom a beeresztetteknél, de csakis akkor, ha azok úgy vannak összeállítva, mint az én kaptárimban. Ezeknél nem fordulhatnak elő görbülések, mert a kaptár oldalai két erős keretre vannak szegezve, az oldaldeszkák a növés közepén átmetszve és 4 mm. bevágásokban vannak összeeresztve, de nincsenek összenyerve. Ennek következtében a keskeny deszkák dagadhatnak és száradhatnak a nélkül, hogy a kaptár változnék. Ugyanez áll az alsó és felső fenékre is, melyek mind puha és száraz fából készülnek.

Ilyen kaptárokat több száz példányban mutathatok használatban és ezeket maig a legjobb szerkezetűek közé sorozom és állítom, hogy eddig jobb vagy czélszerűbb kaptárt nem ismerek, dacára annak, hogy figyelemmel kísérem az újabb kaptárokat.

Magam is a mellett vagyok, hogy a méhészetet csak úgy lehet terjeszteni, ha a kezdő méhészeknek a lehető legkönnyebben kezelhető és jó kaptárokat adunk. Hogy ajánlott kaptárom jól van szerkesztve, arról minden gyakorlati méhész könnyen meggyőződhetik. Tapasztalatom szerint sokkal könnyebb a bádogléczekekről leszedni a kereteket, mint a horonyokból. A családot, ha csak különös ok nincs, egész nyáron nem kell háborgatni; mert a mozgó fenék alul, egy kis kapocs segítségével, könnyen tisztítható. A telelésnél pedig a mozgó fenék kiveendő és helyébe az ablakig egy kis deszka alkalmazandó. Ez által a télen át elhullt méhek s a párákból fejlődött nedvesség, az alsó fenékre hull, s így a lépek tisztán maradván, megakadályoztatik azok megpenészedése, s az anya már korán, az alsó sorba petézhetik. De még az az igen nagy előnye van, hogy nem kell tisztítás végett a méheket háborgatni, tehát sem kellvén a jó időre lesniünk, akkor tisztíthatunk, a mikor akarunk. Mert, ha a kis zárófácskát elveszjük, egy kapocscsal a holtakat kihuzhatjuk, a nélkül, hogy a kaptár ablakát kivennők. Ha a méhek nagyon leereszkednek, a mi a jó családoznál természetes, egy kis füst bebocsájtása után, azonnal annyira felhuzódnak, hogy

bátran hozzáfoghatunk a tisztításhoz. A mozgó feneket csak márczius hó második felében tesszük be, s ezt elvégezhetjük a nélkül, hogy a méheket háborgattuk volna.

A fönt elősoroltaknál fogva kaptáraitam tapasztalat szerint czélszerűeknek és jóknak tartom, miért is bátran ajánlhatom minden méhésznek. Ily mozgó fenekű kaptárakat már 16 év óta használok, nemcsak én, hanem a környéken számosan, s mindnyájan megvannak velök elégedve.

Töltényi Antal.

Öt milliméter.

(A keretméret kérdéséhez.)

Hosszas és elkeseredett harcz folyt néhány év előtt (1886) a *keretméret* miatt.

Öt milliméternyi piczike területet ostromolt az akkori országos m. egyesület, s a mily vehemens volt a támadás, ép oly heves kitartással védelmezte e területet a délmagyarországi egyesület harczedett tábora.

Az erdélyrészi méhészegylet veterán méhészei se nézték tétlenül e csatározást, s a délmagyarországiakkal fogva kezét: elvégre sikerült megtartaniok az oly sok ideig ostromolt öt millimétert.

Megtörtént a paczifikáczió s az akkori földm., ipar és keresk., valamint a vallás és közokt. ministerium részéről is approbált békepontok a következőképen szólottak:

Ezután csak az a keret (félkeret) ösmertetik el az országosan elfogadott méretnek megfelelőnek, a melyiknek magassága *tizennyolcz* centimeter és öt millimeter; szélessége *huszonnégy* centimeter (mindenütt a külvilágot értve), a felső keretléc hossza 26 cm., az alsó keretléc hossza pedig 25 cm.

E kérdés felett napirendre térvén: békességesen folyt egyebek mellett a kaptárgyártás áldásos munkája is; főleg a kolozsvári fogház iparüzlete, azóta világra bocsájtott egy néhány ezret, nem gondolva arra, hogy minden romlandó a világon, még a gépek is elkopnak, s ennek következményeként, *bár akaratlanul*, meg lett szegve a békekötés legfontosabb pontja.

Megtörtént ennek következtében, hogy a keretmagasság 18 $\frac{1}{2}$ cm.-ről 18, sőt 17 $\frac{1}{2}$ cm.-re is leolvadt az idők folyamán.

Miután úgy veszem észre, hogy a régi tábor némely hive eme körülményt támadó állásuk megerősítésére akarja felhasználni: szükségesnek tartottam t. méhésztársaim becses figyelmét a constatált tévedésre felhívni, megjegyezve, hogy a helyi fogházi ipartület (az elévülés beállta előtt!!) sietett visszahódítani ezt a kis területet, s ma már a békekötés minden pontját *szigoruan betartja*. De jó, ha a t. méhésztársak is tudomásul veszik a keret méretek eme ismétlését.

Z. m.

A viaszhamisításról.

Sajnos, naponta gyakrabban tapasztaljuk, hogy a viasz hamisított állapotban jó forgalomba s e miatt sokszor érzékeny kárt szenved a vásárló. Ajánlatos tehát, hogy a megvásárlandó viaszot előbb vizsgáljuk meg, ha vajjon nincs-e hamisítva s minden egyes esetben, midőn a hamisítás kiderítettett, azonnal bejelentendő az illetékes hatósághoz s még a mellett közhírré is teendő, hogy mindenki óvakodjék a hamisított árutól és az árusítótól.

Legegyszerűbben az olvadási pontról ösmerhetjük meg a hamisított viaszt. A tiszta méhviasz 69° foknál olvad; a japáni viasz $40-45$, a myrtus viasz 43° ; pálma viasz 100° , a tisztított ceresin 85° , a marhafagygyu 37° , ürüfagygyu $47-50^{\circ}$ -nál. Ha tehát a vizsgálendő viaszot lassu tűzön melegítjük (az edénybe öntsünk vizet is), az edénybe állított hőmérő segítségével könnyű meghatározni, melyik a tiszta, melyik a hamisított viasz. Ugyanezzel az eljárással megtudhatjuk, ha a viasz más anyaggal volt vegyítve, pld. kréta, gyps, polypath stb., mert a vízben felolvasztás után, főleg ha meg is kavarjuk: az idegen anyagok le fognak ülepedni. De ezek kíválnak akkor is, ha terpentinben felolvasszuk a viaszt.

Leggyakrabban találunk fagygyuval hamisított viaszt. Szomorú tény, hogy már a legmiveletlenebb ember is ösmeri a hamisítás eme módját és széltébe gyakorolja is. 'A fagygyut' már szagjáról könnyen felismerhetjük. Ha összesodort több szálu gyapottat a kísérlet alá vett viaszba megitatunk, azután a fonadékot meggyújtjuk: a fagygyuszag azonnal kiérzik.

Kissé hosszadalmasabb, de biztos eljárás a Polleyn-féle. E szerint vegyünk 1 súlyrész viaszt, 15 s. r. spiritust és főzzük addig, míg a viasz felolvad s keverjük jól össze. Kihülés után a spi-

ritust öntsük le és a megkeményedett viaszot egy porcellán edénybe ismét olvasszuk fel spiritusban, mint előbb. Mikor a viasz megolvadt: folytonos keverésközben egy darabka kénsavas ammoniákat* tegyünk a folyadékba s meghülés után itató papíron át szűrjük meg a folyadékot és csöpögtessünk a folyadékba annyi sósavat, míg jó savanyu lesz. Ha a viasz fagygyu- vagy zsiradékkal volt hamisítva, a zsirsavak kristály alakban az edény aljára ülepednek.

Dr. R. F. J.

V i d é k.

A szamosujvári kör közgyűlése.

Elnöki megnyitó.

Elmondta Kovrig Simon, a szamosujvári méhészkör elnöke, az 1893. év január 8-án tartott közgyűlésen.

T. közgyűlés! Egy hosszú év leteltével újból van szerencsém itt e helyen Önöket tisztelni, részint, hogy egy évi sáfárkodásunkról Önöknek beszámoljunk, részint, hogy az Önök bölcs tanácskozása tolytán megállapított terv szerint s annak keretén belül a jelen év folyamában körünk ügyeit keresztülvihessük.

Szerény körünk megalakulása óta folytonos tevékenységet fejtett ki, mi által mindazok elismerését vívta ki, kik a jót, a hasznost, a szépet, a fáradhatlan szorgalom eredményét, méltányolni tudják.

Körünk az elmúlt év folyamában rendes működésén kívül még egy nagyobb szabásu alkotásnak, a leendő mintaméhesnek, alapját is megvetette az által, hogy az építkezésekre szükséges pénzalapot megteremtette; így, jelenleg a leghatározottabban mondhatom, hogy Isten segedelméből a tavasz beálltával a sétatér nyugoti felében, igen czélszerű helyen, illatozó bokrok között, megkezdődik a munka, s valószínűleg még ez idény folyamán beköltözhetünk saját hajlékunkba, abba a hajlékba, melynek — nagyítás nélkül mondhatom — e hazában aligha lesz párja.

Engedje meg a t. közgyűlés, hogy itt, nyilvánosan, fejezhessem ki leghálásabb köszönetünket az én kedves barátom, körünk érdemdús alelnöke t. Voith Gergely urnak, a ki a mintaméhes felépíthetésére szükséges pénzösszeg előteremtésében legtöbbet fáradozott. Méltóságos Keczely Sándor urnak, ki is a pénzösszeghez

* A fűszerüzletekben is kapható.

50 frtos ajándékával hozzájárulni kegyeskedett; a méhészet iránt érdeklődő, áldozni tudó közönségnek kegyes pártfogásáért s végre Szamosujvár sz. kir. város tekintetes képviselő testületének áldozatkészségeért, adván az épület részére ingyen helyet és 100 frt segélyt.

Körünk érdekeinek előmozdítása mindnyájunk közös kincse lévén, azonban az oroszlánrész tisztviselő társaimat és a választmány egyes t. tagjait illeti meg, kiknek ugy egyenként, valamint összesen is kiérdemelt elismerésünket kinyilvánítani ez alkalommal is kedves kötelességemnek tartom, s egész barátsággal felkérem, hogy jövőre is olyan buzgalommal, egyszerűetettel, szakértelemmel sziveskedjenek körünk érdekében működni. Mi ha megtörténik, körünk élni, fejlődni s virágozni fog.

Ezek után a t. közgyűlésnek magamat, kedves tisztviselő társaimat, a választmány egyes t. tagjait ezutánra is szives jóindulataiba ajánlom.

Ezennel a gyűlést megnyitom.

Titkári jelentés.

Tisztelt közgyűlés! Hárszabályaink által előirt kötelezettségemnek megfelelő, ismét szerencsém van Önök előtt állani, hogy körünk évi rendes közgyűlésén Önökkel együtt visszapillantsak körünk egy lefolyt évére, s hogy ez elmúlt évről — a mennyire azt szerény tehetségem megengedi — a fátyolt felemelve, hiven beszámoljak Önöknek munkálkodásunkról. Célja az lenne jelentésemnek, hogy a t. közgyűlés minden egyes tagja a leghivebb, a legtisztább képet nyerje körünk állásáról, annak egy éven át folytatott törekvéséről s hogy e nyert képből megítélhesse, ha valjon célja elérésére közelebb vitték-e őt a lefolyt év küzdelmei, avagy nem. Igyekezni fogok, t. közgyűlés, hogy mindnyájunknál — mert jóakaratról meg vagyok győződve — elérjem azt, hogy jelentésemet meglelégedéssel vegyék tudomásul. Talán nem is lesz oly nehéz ezt elérni adataimmal, mert hisz nem új dolgokat kell nekem jelentenem, hanem csak telfrissitenem olyanokat, a mik a közgyűlés minden tagjának többé-kevésbé emlékében vannak.

Egy év, t. közgyűlés, rövid időnek látszik mindnyájunk szemében, de hosszú az egy egylet történetében. Egy évnek kedvező és kedvezőtlen áramlatai között emelkedett s talán süllyedt is körünk

hajója, de állandóan ki volt tűzve rajta a haladás zászlója, s becsületes munkával s állhatatos törekvéssel elértük azt, hogy körünk egy évvel idősebb lett, s hogy ez év újabb alapokat rakott le annak megszilárdításához.

Már a mult évi jelentésemben volt szerencsém felemlíteni, hogy körünk egy ideiglenes mintaméhes, áldozatok árán bár, de felállított, s e mintaméhes szükséges voltát a lefolyt év tapasztalatai nagyon megmutatták; nem egy érdeklődő nyert ott oktatást, útbaigazítást, s talán olyan is, ki pusztán kíváncsiságból tekintette azt meg, kedvet kapott a kis állam beléletét tanulmányozni s a hasznost az élvezetessel összekötve, méhész lett. Az anyagi hasznost tekintve, konstatalhatom, hogy mintaméhesünk jövedelmező is volt, s e jövedelem egy része mézterményekben egy, a kör által rendezett tánczestélyen ingyen kisorsoltatott.

Rejtett titok volt azonban az, a miről eleinte csak suttogva beszéltek körünk intézői, titkos sejtelemmel ábrándozva róla, hogy az ideiglenes egyszerű mintaméhes helyett egy pavillonszerű csinos épületet kellene teremteni, hozzáférhető, könnyen megtekinthető, s így tehát nyílt helyen. Ez a terv nem hagyta nyugodni őket, kezdetben maguk között, későbbben mind szélesebb-szélesebb körben járt ez az eszme, a mely elvileg elfogadhatónak tetszett mindenkinek, de sajnos, nem volt meg hozzá a pénz. S egyszerre, mint borus idő után a napsugár, egy indítvány hangzott el: állítsuk fel kölcsönkötvényekkel; az eszme megszületett, a szó elhangzott, remény volt ugyan, de kétségesnek tartottuk, ha vajjon kápunk-e annyi aláíró, s megtörtént, a mit félve mertünk csak remélni, kis városunk áldozatkész, buzgó, a haladást szívvvel, lélekkel pártoló polgárai 90 kölcsönt 900 forintban irtak alá, s egy csapással megteremtették azt, a mit lassu küzdelemmel teljes munkálkodás mellett is csak évek mulva érhattünk volna el.

Nemsokára állani fog már az épület, méltó jeléül annak, hogy »ha jó a cél, a mit kitűztünk, akadnak biztos eszközök« annak elérésére, állani fog, s midőn rátekinünk, mindig hála fog fakadni szivünkől azok iránt, kik azt felemelni nagylelkűek voltak. Hálát fog mondani minden méhész a nemes aláíróknak, mint kölcsönzőknek, s hálát a tekts városi képviselőtestületnek azért a nagylelkű ajándékért, hogy csinos népkertünkben adott a felállíthatásra egy

— jobbat már nem is kívánható — helyet,* s a felépítési költségek fedezésére 100 frtot. Ilyen eszközökkel, a melyekért álljon itt ismét forró köszönetünk, a győzelmet el kellett érniünk.

Körünk a lefolyt évben egy rendes és egy rendkívüli közgyűlést tartott, a rendes közgyűlésen beszámolt működése eredményéről és vagyonáról. A rendkívüli közgyűlés összehívása azért történt, hogy a választmány beszámoljon a mintaméhes érdekében elért — előbb említettem — örvendetes eredményről s kikérje a közgyűlés engedelmét, ez ügyben a szükséges tájékoztató lépéseket megtenni.

Volt 9 választmányi ülés, melyeken 40 pontban tárgyalattak az egyesület érdekében felmerült kérdések, hozattak s hajtottak végre az üdvös határozatok. Nevezetesen: már az év eleje örvendetesen lepött meg 4 új tag belépése által, s az anyaegyesület által megerősítet házszabályaink értelmében pártoló tagokat is kaptunk, úgy, hogy most körünknek 65 rendes, 50 pártoló tagja van, tehát a tavalyihoz mérve a tagok száma örvendetesén szaporodott. Körünk mint az előző években, úgy tavaly is járatta a »Magyar Méh« és »Méhészeti Lapok« czimű közlönyöket. Hogy külsőleg is életjelt adjon magáról, márczius 16. és 23-án téli estélyeket tartott igen szép számú érdeklődő közönség előtt, melyeken körünk vezérférfiai tartottak érdekes, tanulságos előadásokat. Körünk a múlt évben 3 jövedelmező táncszestélyt tartott; a szives közönségnek, mely pártolását ez alkalommal is olyan szépen megmutatta, köszönetünket nyilvánítjuk. Az estély jövedelme 122 frt, a mi szintén a mintaméhes felállítási költségének fedezésére szánt összeghez csatoltatott. Itt helyén valónak tartom az e célra begyűlt összegeket felemlíteni. A mintaméhes javára kölcsönökből és az e célra rendezett táncszestélyekből befolyt 1022 frt, ehhez adva a várostól kapott 100 frtot, összesen 1122 frt. Összesen 90-en irtak alá, kik mindannyian házszabályaink értelmében a kör pártoló tagjai lettek. Kedves kötelességet teljesítetek, midőn e helyen megemlékszem Keczely Sándor urról, ki annyiszor tapasztalt áldozatkészségét most is fényesen kimutatta, midőn az általa kölcsönzött 50 frtot a mintaméhesnek ajándékozta. Mi csak forró köszönetünket adhatjuk érte s azt a hálát, mely szívünkben van. A kör választmánya nagylelkű

* A tulajdonjog megtartása mellett, hogy azt, míg a méhészkör céljainak megfelel, birhassa.

adakozót a m. m. alapító tagjának választotta. A budapesti vándor-gyűlésen körünk képviseltette magát Voith G. igazg. alelnök, Páll Kristóf, Péterffy Gyula és Aján Lukács által, egyszersmind Voithot megbizta, hogy nyercendő tapasztalatait, észrevételeit egy téli estélyen adja elő.

Körünk itt is kitünt, mert hisz abból az elismerésből, jutalmakból, melyekben körünk tagjai, névszerint: Voith Gergely, Páll Kristóf, Péterffy Gyula, László Antal kiállított mézterményeikért részesültek, körünkre is visszazáll valami. Ép a legalkalmasabb időben érkeztek meg a jutalmak, hogy azokat itt a közgyűlés színe előtt vehessék át a kitüntetettek fáradozásaik méltó jutalmául. Meg kell emlékezni még köszönetünk kifejezése mellett Dr. Hilbert Istvánról, ki körünknek ajándékba küldött 2 drb okszerű méhészeti kézikönyvet és a »Méhék betelelése« című értekezésből 5 darabot. Továbbá Serlegi és Szabó László mérnökökről, kik szivesek voltak a mintaméhes csinos tervrajzát díjtalanul elkészíteni.

Ezek lennének, t. közgyűlés, nagyjában azok, a miket jelentésemben felemlíteni szükségesnek tartottam; vajha meggyőzhettem volna Önöket arról, hogy a haladás útján vagyunk, hogy az a pártolás, melyben lépten-nyomon részesítenek, nem esik meddő talajra.

Jelentésem végére érve, köszönöm a figyelmet, melylyel megajándékozni szivesek voltak, tiszta szívből kívánom Önökre s körünkre az Isten áldását.

Szamosujvárt, 1893 január 8.

Páll Bogdán,
titkár.

A szamosujvári méhészkör estélyei.

A »Szamosujvári Méhészkör«, a felállítandó mintaméhes javára, jan. 14-én és 21-én tánczczal összekötött tombola-estélyeket rendezett, melyek minden tekintetben kitűnően sikerültek.

Az első estélyt *László* Mariska kisasszony a »Levél« című magánjelenettel nyitotta meg, ki kellemes és kitűnő játékával a közönséget egészen magával ragadta. Az elismerés óriási tapsokban nyilvánult. Ezután *Schimann* Vincze úr különféle bűvészi mutatványaival gyönyörködtette a közönséget.

A második estélyt *László* János úr nyitotta meg sikerült

czimbalom játékaival, melyet a közönség élvezettel hallgatott végig. Ezt a »Bokréta« című magánjelenet követte; előadta *Bányai* Blanka kisasszony. Eme, minden tekintetben sikerült előadás kiváló hatást keltett, melyért a közönség bőven jutalmazta tetszés nyilvánításával a kedves előadót.

A reggelig tartó kedélyes táncmulatságokat csak az éjféλι szünórák alatt megtartott tombola-játékok szakították meg. A két estélyen 16 drb kilós és 24 drb félkilós, a budapesti méhészeti kiállításra jutalmazott méz tomboláztatott ki. Dicsérettel kell megemlékeznem e helyen városunk azon kedves leányairól, kik méhszorgalommal árusították el a 10 kr. értékű tombola-táblákat jóval magasabb árért.

Az estélyek nemcsak műélvezet szempontjából tekintve, hanem anyagilag is, szépen sikerültek, mert a mintaméhes-alap az estélyek 120 frtnyi tiszta jövedelmével ismét szaporodott.

Ily meleg érdeklődés és pártolás mellett, ha a Gondviselés is úgy akarja: reméljük, hogy a jövő nyári táncestetélyt a méhészkör a mintaméhes fölszentelési ünnepélyével fogja megörökíteni.

Egy méhész.

Vegyések.

— *Egyesületünk közgyűlése.* Január 29-én délután megtartotta egyesületünk rendes közgyűlését. Annak lefolyásáról részletes tudósítást közlőnyünk jövő számában adunk. Ezuttal értesítjük t. tagtársainkat, hogy a tisztujítás *titkos szavazás* útján megtörtént. A választás eredménye következő: Elnök báró *Bánffy* Ernő. Első alelnöknek megválasztott *Bodor* László, ki azonban kijelenté, hogy más irányu tulságos elfoglaltsága miatt az alelnökséget nem fogadhatja el, mire ez állás ismét választás alá kerülvén: a közgyűlés *Szentgyörgyi* Lajost választotta meg, ki szintén nem fogadhatta el e tisztséget; így harmadszor is választás alá került, mely alkalommal a közgyűlés *Turcsányi* Gyulát választotta meg alelnöknek. A többi állások következőleg töltettek be: 2-od alelnök: *Zágoni* József; főtitkár: *Wieder* József; altitkár: *Kovács* Béla; pénztárnok: *Gebhardt* Döme; jogtanácsos: dr. *Zágoni* Mózes. Választmányi tagok a központban: *Biedermann* Ferencz, *Biró* Gyula, *Herepei* Gergely, *Hirschfeld* Sándor, *Horatsik* János, *Hory* Béla, *Kiss* Ernő,

Kőrösi József, dr. Nagy Mór, Tóth Tamás, Tordai Samu, Zsigmond Gyártás. Vidéki vál. tagok: *Borsáky Soma, Deák Gerő, Felföldi Elek, Gebhardt Imre, Hlatki Miklós, dr. Hilbert István, Z. Knöpfler Károly, Marcsányi István, Neumann Samu, Szántó Sándor, Töltényi Antal, Tulogdi István.*

— **Grand Miklós** m. felügyelő e hó 6-án Kolozsvárt volt, hol a fogházi iparüzlettel szerződést kötött több száz méhkaptárra, melyek az államköltségen létesítendő méhesek felszerelésére fognak fordíttatni. A helybeli méhészek a *Grand* tiszteletére társas összejövetelt rendeztek.

— **Legujabb alapító-tagja egyletünknek** *Prónay Albert*, losonczapátfalvi földbirtokos, egyszersmint jeles méhész és a méhészeti irodalomnak is egyik tehetséges, buzgó munkása, kinek neve olvasóink előtt is ismeretes. Sok ily lelkes tagot egyletünknek!

— **Kisorsolt egyesületi részjegyek.** A folyó hó 7-én tartott sorsolás alkalmával a *Naláczai Géza* (61. sz.) és *Dr. Zágoni Albu Mózes* (68. sz.) részjegyei huzattak ki. E részjegy-tulajdonosok azok értékét egyletünk pénztárnoka, *Gebhardt Döménél* bármikor felvehetik.

— **Nemes czélu adomány.** *Horváth Géza*, helybeli könyv- és papirkereskedő összesen hetvennégy darab könyvet küldött egyesületünk alelnökének avval a kijelentéssel, hogy a méhészeti tartalmuakat méhészegyletünknek, a gazdasági tartalmuakat pedig az erdélyrészi kertész-egyesületnek adományozza. A méhészeti irodalomból 61 kötet van. Egyletünk alelnöke folyó hó 21-én tartott választmányi ülésünkön bejelentvén ez adományt, a választmány köszönetet szavazott a nemes szívé adományozónak s elhatározta, hogy a *Kis János* »Népszerű méhészkönyv« czimű munkájából, melyből több példány van, a köröknek is fog adományozni.

— **Új méhész-egylet.** Losonczon méhész-egylet alakult, melynek beruházására 60 drb 20 frtos részvény-jegyeket bocsátottak ki. Az egylet élén *Margocsi József* ev. ref. lelkész áll, mint tiszteletbeli elnök. Üdvözljük ez ifju egyletet, óhajtjuk, hogy mielőbb felvirágozzék.

— **A mester arczképe.** *Dr. Dzierzon* életnagyságu arczképét (fekete olaj kréta-rajzban) meg lehet rendelni *Gräbeldinger Péter* tanító és m.-egyleti tagtársunktól (P.-Porgány Torontálm.) 3 frtért.

Gräbeldinger előnyösen ismert krétarajzoló s így hisszük, hogy a megrendeléseket megelégedésre fogja teljesíteni.

— **A rajfogásról.** Egyik előkelő német folyóirat, »N. Erfindungen u. Erfahrungen« legutóbbi füzetében a rajfogással is foglalkozik. A raj gyors megtelepítésére a »Schw. B. Z.« után ajánlja, hogy a raj közé, tükör segítségével, bocsássunk napsugarakat, olyformán, mintha villámlanék. A méhek, tartva az eső közeledtétől, ez álvillámlásokkal megtévesztve: letelepednek, még pedig lehető alanti helyre.

— **Műméz répaczukorból.** Egy kölni czukorgyáros — mint a »B. Ztg« írja — oly tökéletes méz-utánzatot állított elő répaczukorból, hogy a hamisítatlan méztől csak figyelmes vegyvizsgálat után lehet megkülönböztetni. Legközelebbéről be lett mutatva a görliczi méhész-egyletnek. A gyáros 70 filléren vesztegeti műmézét.

— **Viasz-méz.** Érdekes eszme-futtatást közöl egy angol lap a mézről és viaszról, melyet lapunk egyik barátja a következőkben örökített meg olvasóink részére: A viasz-láng, bármennyire is szeressük leplezni a valóságot hétköznapi elnevezéssel, igazi tündér-mécs, alakot cserélt virág. melynek koronája bár látható, de érinthetlen rejtély: tűz. A méz pedig, melyet egy görög költő a viasz testvéreinek nevezett volna, — ép oly ízletes éték, mint a mily kellemes látvány a másik; sőt pusztá látása is gyönyörködtet. Minő különös két anyagot tudnak készíteni azok a gyöngye szárnyu állatocskák rózsák s liljomokból! Minő páratlan és vonzó erélye a természetnek, mely így ösztönzi szegénykéket, hogy a mező tarka-barka viráginak édes-kedves nedvét-porát összegyűjtögessék és számunkra feldolgozzák éték és világosító gyanánt! — ki nem evett mézet! ki nem látott viaszgyertyát! — Képzeltetnénk-e fenésesebb étket a Vulcanus által készített tündér-asztalokra, melyek önmaguktól mozogtak s azonnal ott termettek Apollo mellett, ha ohajtott egy villás-reggelit! — a méz aranysárga, mint az ő lantja, és a viasz szép, mint az ő vállalai. Kétségkívül nem egyszer kostolá meg azt, midőn egy-egy olympusi hangverseny előtt Hébével csevegett; és a míg ő, méhe-zümmögéshez hasonlóan, halkan beszélgetett, rezgett a kíséret lantjának hurjain. (Oxford. J. M.)

— **Egész keret vagy fél keret?** E kérdés felett foly egy kis eszmecsere a »L. B. Zeitung« 11-ik füzetében. Egyik méhész az

egész keret hasznossága mellett emel szót, kiemelvén annak már többször vitatott előnyeit a teelés és az anya peterakásánál. — Gravenhorst hívével szemben azt vitatja *Liedloff*, hogy nem czélszerű, ha a keret magasabb, mint 18—20 centimeter, de szükséges, hogy a szélessége legalább 30—40 cm. legyen. A német és osztrák méhészek normal méretét elítéli, mert azok fél kerete egész keskeny, az egész keret pedig igen magas. Az indokolással azonban adós marad nevezett méhés.

— *Egy érdeemes méhésztársunk*, *Korbuly Zati* elhalálózásáról vettünk hirt. *Korbuly* egyike volt a legrégebb méhészeknek, azok közül, a kik *Berlepsch* modora szerint méhészkedtek. Méhész-egyletünk is egyik régi buzgó tagját veszítette el. Nyugodjék békében!

— *A könyvpiacsról*. Megjelent »Der Honig. Eine Apologie des Honigs« czimű munka *Kaltenegger P. Leonidestől*. E munka a méz különböző czélokra felhasználásával foglalkozik s különösen mint *gyógyszert* ösmerteti és ajánlja. Sok hasznos tudnivalót tartalmaz e munka, ezért megérdemli a figyelmet. Később tüzetesebben fogjuk ösmertetni.

— *Jó kilenczes kaptárokat* ajánl egy ügybarátunk igen jutányos áron. Eme hirdetésre felhívjuk t. olvasóink figyelmét. A kaptárokat láttuk s azoknak készítmódja ellen senkinek sem lehet kifogása. Különösen ajánljuk azoknak, kik nagyobb méhest akarnak berendezni jutányos árért. A méretek az országos méretek szerint vannak felvéve; minden egyes lakban etető-, illetve tisztító-tér is van az aljdeszka alatt.

— *Hibaigazítás*. Közlönyünk első számában a *Sötér Kálmán* cikkében a következő nyomdahibák vannak: 9-ik lap 3-ik sorban 70.000 helyett 7000; 12-ik lap 25-ik sorban *implicite* helyett *simplicite*; 17-ik lap 10-ik sorban *Pettenkoffer* helyett *Pettenhoffer*.

Az 1893. I/8. megejtett m.-egyleti sorsolás alkalmával kihuzott nyeremények.

- 223 szám *Hory Béla*, *Kolozsvár*, 1 méhcsaládot dupla kaptárban.
785 » *Páll Kristóf*, kereskedő, méhészköri pénztáros és tanár, *Szamosujvár*, 1 dupla kaptár (üres).
160 » *Gazsi József*, nyug. tanár, *Kolozsvár*, 1 rajfogót.

- 359 szám Matisz Lajos, uradalmi kasznár, Börgönd, Dinyés, 1 keretfogót.
- 324 » Kőváry Mihály, ügyvéd, Kolozsvár, 1 keret méz.
- 882 » Sinkovics József » » » »
- 1189 » Stuhlik Lajos, vasuti vizsgáló lakatos, Püspök-Ladány, 1 kg. méz.
- 34 » Br. Bánffy Ernő, m. egyl. elnök, Kolozsvár, » » »
- 1214 » Vanky József, reál isk. tanár, Szeged, » » »
- 773 » Kirschner Izsák, kereskedő, Szamosujvár, » » »
- 787 » Perint Jakab, » » » » »
- 1190 » Herepei Gergely, ev. ref. lelkész, Kolozsvár, 1/2 kg. méz.
- 772 » Dr. Kovrig Simon, városi orvos, méh. köri elnök, Szamosujvár, » » »
- 1032 » Mészáros Amand, lelkész, Előszállás, » » »
- 1057 » Dézsi László, ref. tanító, Kolozsvár, » » »
- 431 » Osváth Lőrincz, ref. tanító, Szilágy-Panit, Zilah, » » »
- 372 » Meiszner József, jószágigazgató, Kolozsvár, » » »
- 959 » Benedek Gábor, kántor-tanító, Csik-Ménaság, Csik-Szt.-György, » » »
- 93 » Csergő Venczel. Gy.-Szt.-Miklós, » » »
- 795 » Todorán Endre, nyomdatulajdonos, Sz.-Ujvár, » » »
- 747 » Tichy Gyula, közuti vasuti igazg., N.-Várad, » » »
- 804 » Morár Tódor, birtokos, Hesda, Sz.-Ujvár, » » »
- 21 » Bak Lajos, mű-asztalos, Kolozsvár, » » »
- 957 » Dr. Kőváry Sándor, tanár, Oravicza, » » »
- 596 » Töltényi Antal, birtokos, Székesfehérvár » » »
- 1050 » Velcsove Miklós, községi tanító, Rogendorf, Csősztelek, Torontálmegeye » » »
- 969 » Marcsányi István, kántor-tanító, Issaszegh, Pestmegeye, » » »
- 778 » László Antal, kereskedő, Szamosujvár, » » »
- 895 » Barabás Károly, birtokos, Gara-Bals, Golfin, Románia » » »
- 1182 » V. Mészáros Endre, ny. ref. lelkész, N.-Károly, » » »
- 937 » Anyos Miklós, ref. tanító, Szinér-Váralja, » » »

Fennebbi nyeresémtárgyak Hirschfeld Sándor helybeli kereskedőnél bármikor átvehetők.

A szerkesztő postája.

H. H. úr Paks. Kivételesen megtettük. A múlt évi lapokat és az alapszabályt is elküldtük. — **S. J.** úr Martfű. Ugy az ön, mint több tagtól a szerkesztőséghez küldött pénzeket illetékes helyre juttattuk. A pénztárnok lapunkban nyugtázni fogja. — **J. V.** úr Előszállás. A reclamált szám megy. Az illető még nem jelentkezett. Köszönet a szives pártolásért. — **Cs. V.** úr Gy.-Szt.-Miklós, **B. Zs.** úr Kutyalva. Az értesítést vettük, intézkedtünk. — **Többeknek.** Lapunk múlt évi számaiból a reclamált példányokat elküldtük, kérjük azonban t. tagjainkat, hogy a reclamatiót lapunk megjelenése után legkésőbb 8 nap alatt küldjék be. — **P. I.** úr Béga-Szt.-György. Az árszabás lapunk élén látható. — **L. B.** úr F.-Regmetz. Miért késik a válasz? — **O. I.** úr Marosujvár. Rendbehoztuk. Szerencse, hogy nagyobb baj nem történt. — **G.** úr P.-Porgány. Nyomatban nem kapható? — **Sch. E.** úr Debreczen. A méz cukorrésze vegyileg véve azonos a szőlőcukorral. Helytelenül írja tehát említett lap, hogy a szőlőcukorra reagál az alkohol. Tán a *pityókacukorral* tévesztette össze, mert úgy az, mint általában a keményítő cukor minden faja, csapadékot ad, ha spiritust töltünk rá és jól összerázzuk, s erről meg lehet ismerni a hamisítást; valamint csapadékot nyerünk akkor is, ha glycoseval volt édesítve a hamisított méz. — **N. I.** úr Szeged. A mézeczet-készítést részletesen leírta Dr. Ribáry a »Méh. Közlöny« 1887. évi folyamában, utalunk tehát arra. A mi azt a kérdést illeti, hogy eczetje, mely addig erős volt, mi okból gyöngülhetett meg? megjegyezzük, hogy úgy a méz, mint más anyagból, erjedés útján előállított eczet, ha a fejlődés tetőpontját elérte, *visszafejlődik*; ennek tulajdoníthatja ön is, hogy eczetje meggyöngült. A visszafejlődést legegyszerűbben úgy lehet megakadályozni, ha időről-időre bort vagy mézbort öntünk az eczetre. — **D. G.** úr Olasztelek. Mint a gazd. egyesület tagjának, jövőre is küldeni fogjuk a »M. Közlöny«-t. — **H. K.** úr Székely-Keresztur. Bár későn jött egy kissé: kívánsága szerint intézkedtünk. A többit — várjuk. — **K. I.** tanító úr Ráczeve. Tagok sorába beigtattuk. A kaptárok megrendelve. Eszközökre nézve ajánljuk hirdetési rovatunk megfigyelését. — **E. J.** úr Mocsá. A kívánt számot megküldtük. — **Vincz. képezde** Budapest. Intézkedtünk.